

Handläggare Östermalm: Marianne Snell
Tfn: 508 10 552

Till Östermalms stadsdelsnämnd

Revidering av planer för vård- och omsorgsboenden 2006

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner och överlämnar till kommunstyrelsen den reviderade äldreboendeplanen.

Göran Månsson
Stadsdelsdirektör

Marianne Snell
programchef

Sammanfattning

Stadsdelarna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm har haft i uppdrag att revidera äldreboendeplanen från år 2002. I den reviderade planen görs en bedömning av det framtida behovet av platser i vård- och omsorgsboende och planen ska i huvudsak bestå av kommentarer avseende de befintliga boendeenheterna utifrån ändamålsenlighet, funktionalitet och standard samt planerade och pågående förändringar inom beståndet. Ärendet behandlades på stadsdelsnämnden den 16 november 2006 och återremitterades för att revideras utifrån den nya majoritetens direktiv.

Staden ska garantera äldres rätt att välja boende genom ett valfrihetssystem under 2008. Ett gemensamt pengsystem och en gemensam data bas för stadens äldreboenden ska utredas av stadsledningskontoret. Kommunstyrelsen ansvarar för införandet av ett system för valfrihet, pengsystem och bostadskö i nära samverkan med äldrenämnden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av en arbetsgrupp bestående av Kerstin Ohlsson och Christina Egerbrandt, Kungsholmens stadsdelsförvaltning, Mona Lindgren och Hanna Runling, Norrmalms stadsdelsförvaltning samt Marianne Snell och Christina Roman, Östermalms stadsdelsförvaltning.

Ärendet behandlades på stadsdelsnämnden den 16 november 2006 och återremitterades till arbetsgruppen för att revideras utifrån den nya majoritetens direktiv.

Då Kungsholmens och Norrmalms stadsdelsnämnder godkände planen 2006-11-23, så har Östermalms stadsdelsförvaltning kompletterat ärendet enligt de direktiv som Östermalms stadsdelsnämnd angav vid uppdraget om återremiss.

Östermalms pensionärsråd behandlade ärendet den 6 november 2006 och behandlar återremissen den 15 januari 2007. Äldreomsorgens samverkansgrupp behandlade ärendet den 14 november 2006 och återremissen den 23 januari 2007. Samråd med landstinget skedde den 14 november 2006 samt sker den 16 januari 2007.

Bakgrund

Vård- och omsorgsboendena är en gemensam resurs för staden och stora krav ställs på en samordnad planering av beståndet. Under hösten 2006 skulle stadsdelsnämnderna, i enlighet med anvisningarna för uppföljning av budget, justera nuvarande äldreboendeplaner som arbetades fram år 2002. Stadens nämnder är indelade i fem regioner där Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm utgör en region. Regionernas reviderade planer skulle vara stadsledningskontoret, vård- och omsorgsenheten, tillhanda senast den 30 november 2006.

I anvisningarna från stadsledningskontoret framgår att nämnderna ska utgå från konsultföretaget Solvings analys beträffande behovs- och resursinventeringen och deras analys, förslag och eventuella avvikelser ska kommenteras. I huvudsak skall den reviderade planen för vård- och omsorgsboenden bestå av kommentarer avseende de befintliga boendeenheterna utifrån ändamålsenlighet, funktionalitet och standard samt planerade och pågående förändringar inom beståndet.

Frågan om flexibelt utnyttjande av lokaler ska hanteras i detta sammanhang samt att en strategi ska redovisas när det gäller förhållandet mellan antalet/andelen köpta platser och egen regi. Vidare ska frågan om antal platser på korttidsboende, behovet av gruppboende för personer med demenssjukdom samt boenden med speciella inriktningar kommenteras särskilt.

Arbetsgruppen har utgått från Solvings framskrivning av äldreomsorgsbehovet och analys av äldreboendeplaneringen inom centrala staden. Solving baserar analyserna på USK:s prognoser. Solving har haft konsumtionen av äldreomsorg i december 2005 som utgångspunkt.

Förvaltningarnas förslag

Kungsholmens, Norrmalms och Östermalms stadsdelsnämnder har under de senaste åren haft ett nära samarbete om planeringen för vård- och omsorgsboende. Under 2005 genomfördes en gemensam inventering¹ av befintliga vård- och omsorgsboenden samt planerad avveckling och nyproduktion. Stadsdelsgruppen ser möjligheter att genom ett väl strukturerat samarbete kunna erbjuda den enskilde en större valmöjlighet, klara de förändrade behovsbilder som uppstår och nyttja husen på ett ändamålsenligt och flexibelt sätt. Planeringen inriktas på att behoven till stor del ska kunna tillgodoses gemensamt inom stadsdelsgruppen.

Samverkan fortsätter genom att förvaltningarna bl.a. ser över en gemensam IT-lösning för att effektivisera förmedlingen av boendeplatser och minska kostnaderna som uppstår för tomma platser. Fokusgruppsdiskussioner har även genomförts med deltagare från stadsdelarnas lokala pensionärsråd utifrån frågeställningen ”Vad är viktigt för att skapa det bästa boendet för äldre?”

1. Beskrivning av nuläget vad gäller platser i vård- och omsorgsboenden samt framskrivning av behovet

De omstruktureringar och avvecklingar som sker inom Kungsholmens stadsdelsnämnd samt en lägre omsättning av boende på platser inom vård- och omsorgsboende har medfört att det för tillfället finns en väntelista för att få plats i vård- och omsorgsboende inom den stadsdelen. Inom Norrmalm och Östermalms stadsdelsnämnder finns det idag liten eller ingen kö till boende med heldygnsomsorg. Under kort tid kan det uppstå behov av platser med särskild inriktning, framförallt gruppboendeplatser för person med demensproblematik. Om det uppstår kö är den inte längre än att man klarar lagens intentioner om verkställighet inom tre månader.

Enligt USK:s befolkningsprognos för åren 2003-2015 antas antalet invånare 80 år och äldre, som bedöms ha de största behoven av äldreomsorg, minska inom stadsdelsgruppen med 25 procent av den totala befolkningen över 65 år. Nedgången beräknas att fortsätta fram till 2020-talet. Enligt prognoserna sker det en ökning med 48 procent av personer

¹ ”Äldreboende i norra innerstan”

mellan 65-79 år och förvaltningarna uppmärksammar behovsutvecklingen inom denna åldersgrupp.

Solving har förlängt stadsdelsgruppens befolkningsprognos t.o.m. 2020. Denna prognos visar att det totala antalet äldreomsorgstagare² minskar med 19 procent fram till år 2020, förändringen är störst på Kungsholmen och Östermalm. Behovet av äldreomsorgsplatser kommer enligt Solvings analys att minska med 20 procent fram till år 2020, fram till år 2015 är minskningen 17 procent. I regionen sker det under samma period en minskning av antalet vård- och omsorgsboenden med 20 procent.

- 2. Solvings analys och förslag bör övergripande kommenteras och ett ställningstagande till dessa ska tas på nämnd- respektive regionnivå.*

Stadsdelsgruppen har under de senaste åren genomfört relativt omfattande om- och nybyggnader samt omstruktureringar för att anpassa utbudet till den minskade efterfrågan och för att enheterna ska hålla fullgod standard. Solvings analys visar att förvaltningarna inte har anledning att ompröva inriktningen när det gäller att bedriva verksamheter i egen regi eller att fortsätta att köpa platser som idag. En alternativ lösning som presenteras är att förvaltningarna kan minska sina köp av platser i takt med att behoven minskar. Införandet av ett valfrihetssystem kan dock komma att påverka denna anpassningsstrategi.

Kungsholmen

Kungsholmens stadsdelsförvaltning instämmer i Solvings analys av framtida behov av vård- och omsorgsboende på Kungsholmen. Rapportens beskrivning överensstämmer med förvaltningens uppfattning. Rapporten ger två alternativa lösningar för fortsatt anpassning av antalet platser. Alternativ ett innebär en fortsatt varsam anpassning av utbudet och behoven klaras genom platser i egen regi och entreprenaddriven verksamhet samt genom externa köp. Alternativ två innebär minskade köp av externa utförare.

Dessa två alternativ är helt i linje med hur förvaltningen för närvarande arbetar. Stadsdelsnämnden har antagit en plan för äldreboendeplanering i stadsdelsområdet som går ut på att anpassa antalet platser till den minskande befolkningen. Förvaltningen verkställer avveckling av vård- och omsorgsboenden med låg standard med varsamhet vilket för närvarande innebär ett tillfälligt ökat köp av externa platser.

Norrmalm

² Personer som har någon form av insatser, t.ex. hemtjänst eller vård- och omsorgsboende

Solvings ger tre alternativa lösningar för Norrmalm där alternativ ett innebär fortsatt varsam anpassning av utbudet där behoven klaras genom platser i egen regi och entreprenaddriven verksamhet samt genom externa köp. Övriga alternativ innebär att behålla boendet inom Sabbatsbergsbyn mot bakgrund till dess goda standard, alternativt på sikt avveckla detta boende då det enligt Solving finns en för stor kapacitet av heldygnsomsorgsplatser i stadsdelen.

Norrmalms stadsdelsnämnd antog år 2003 en plan för det framtida boendet inom stadsdelen där målet är att anpassa verksamhetens volym efter minskade behov av boendeplatser. Anpassningen innebär att förvaltningen i enlighet med planen från 2002 till och med år 2007 har minskat platserna med 384. Norrmalms stadsdelsförvaltning instämmer i rapportens slutsatser och anpassningen går i linje med Solvings prognoser om det framtida behovet av platser utifrån nuvarande riktlinjer.

Östermalm

Solving ger förslag på två alternativa lösningar för Östermalm - att minska antalet köpta platser eller att anpassa antalet platser i egen regi till behovet av äldreomsorgsplatser med heldygnsomsorg. Solving föreslår att förvaltningen successivt minskar sina köp av platser i takt med att behovet minskar. Östermalm kommer år 2010 ha 547 vård- och omsorgsboendeplatser och behov av 770 platser exklusive korttidsboende, vilket innebär att 71 % av platserna finns i stadsdelen. Resterande behov köps i andra stadsdelar eller inom ramavtalet. Ett nytt bostadsområde med 10 000 invånare planeras inom Hjorthagen-Värtan. Förvaltningen anser att ett ersättningsboende för Körsbärgården bör inplaneras.

- 3. Kommentera eventuella avvikelser från Solvings utredning gällande prognos av behovet tom 2020 samt för nämnden och regionen specifika förutsättningar som påverkar behovet utöver rent teknisk framskrivning utifrån befolkningsförändringarna.*

Förutom förändringar i befolkningsutvecklingen finns det andra faktorer som påverkar behovet av vård- och omsorgsboende men som är svårare att analysera. Ett införande av valfrihetssystem för vård- och omsorgsboende förutsätter att det finns tillräckligt med platser för den enskilde att välja bland och hur eller på vilket sätt de äldre kommer att få välja kan komma att påverka behovet. Kundvalet kan också leda till fler enskilt drivna vård- och omsorgsboenden inom stadsdelarna.

Behovet av heldygnsomsorg kan också komma att påverkas genom en utveckling av hemtjänst, hemsjukvård och dagverksamhet. Andra förändringar som kan ha betydelse är exempelvis förändringar av

vårdstruktur och produktivitet, anhörigas och frivilligas insatser samt tillgången på lägenheter i det ordinarie bostadsbeståndet med tillgänglighet, standard och närservice.

Andra faktorer är flyttningsströmmar till och från innerstaden samt det faktum att levnadstiden inom demensboendena är längre än i boenden för somatiskt sjuka. Behovet kan också komma att påverkas av andra alternativ som inte finns idag och eventuell utveckling av någon form av ”mellanboenden” för äldre. Stadsdelsgruppen bedömer att ökade behov till följd av införandet av parbogarantin kommer att kunna tillgodoses.

- 4. Ett ställningstagande och en strategi bör redovisas för förhållandet mellan antalet/andelen köpta platser (kommunalt och enskilt) och egen regi.*

Stockholms stad har tecknat ramavtal om enstaka platser med ett stort antal vårdgivare, bland utbudet finns bland annat olika slags profilboenden. Stadsdelsgruppen köper platser i vård- och omsorgsboende i egna stadsdelen, av andra stadsdelar och av privata utförare i staden och utanför staden. Solvings analys visar att sett till hela stadsdelsgruppen är totala andelen av de köpta platserna 80 procent privata, övriga 20 procent är köp hos andra stadsdelar.

Stadsdelsgruppen menar att externa köp skapar möjligheter att vara lyhörda för den enskildes önskemål om boendalternativ. Införande av ett valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden med en rätt att i större utsträckning få välja sitt boende kan på sikt leda till en ökad etablering och ett förändrat utbud när det gäller boenden. I och med att fler profilerade boenden ex. mot olika sjukdomar finns inom staden och inom ramavtalet så minskar behovet av köp utanför avtalen.

Kungsholmen

På Kungsholmen tillgodoses behovet för närvarande till 72 procent med platser i egen regi/entreprenad och 28 procent med externt köpta platser. Av de köpta platserna på Kungsholmen är 87 procent privata.

Norrmalm

Norrmalm har för närvarande 75 procent av platserna i egen regi/entreprenad och 25 köpta platser där motsvarande 88 procent av totala antalet köpta platser är privata.

Östermalm

Östermalm köper enligt Solvings rapport totalt sett flest antal platser varav 77 procent från privata aktörer. Utbudet av platser i egen regi eller entreprenad inom stadsdelen är oförändrat under prognosperioden. Det är främst platser utom ramavtalet som minskar.

Stadsdelarnas köp av platser fördelar sig för närvarande enligt följande:

Andel %	Egen stadsdel inkl entreprenörer	Andra stadsdelar	Privat utförare i staden	Privat utförare utanför staden
Kungsholmen	72 %	4 %	24 % *	*
Norrmalm	75%	3%	13%	9%
Östermalm	59 %	9 %	18 %	14 %

*Kungsholmen kan ej särredovisa

5. *Befintliga vård- och omsorgsboenden ska kommenteras utifrån ändamålsenlighet och standard. Eventuella synpunkter från länsstyrelsen eller andra tillsynsmyndigheter redovisas och kommenteras. Om dubbel- eller flerbäddsrums förekommer ska detta redovisas. Åtgärder som planeras för att avhjälpa eventuella brister ska redovisas.*

Kungsholmen

På Kungsholmen finns idag 401 platser i vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg drivna i egen regi eller på entreprenad. Det finns 149 platser med somatisk inriktning, 237 platser med demensvård, 12 platser med inriktning mot geropsykiatri samt 17 korttidsplatser/växelvård (varav 8 med inriktning på demens och 9 med somatisk inriktning). Till detta ska läggas 251 lägenheter i servicehus.

Vård- och omsorgsboende	Inriktning	Antal platser	Utförare
Solbackens äldreboende	Demens Korttidspl. (dem)	59 8	Carema Äldreomsorg AB
Alströmerhemmet	Somatik Demens	52 61	Attendo Care AB
S:t Eriks äldreboende	Demens	30	Carema Äldreomsorg AB
Pilängens gruppboende*	Demens	15	Respecta Omsorg AB
Serafens äldreboende	Somatik Demens Geropsykiatri Korttidspl. (soma)	83 72 12 9	Förenade Care AB
Totalt varav	Somatik Demens Korttidsboende Geropsykiatri	401 135 237 17 12	

*Under avveckling. Intagningsstopp infört.

Servicehus	Antal lägenheter	Utförare
Fridhemmet	136	Egen regi
Pilträdet	115	Respecta Omsorg AB
Totalt	251	

Samtliga äldreboenden har en god lokalmässig standard. Där finns lägenheter om 1-2 rum med kokmöjligheter, WC och dusch. Gemensamhetsutrymmen i form av gemensamt kök och allrum finns samt tvättstuga, personalutrymmen och i vissa fall även bibliotek, samlingssal och kafeteria mm. Dubbel- eller flerbäddsrum förekommer inte, däremot finns möjlighet till tre dubletter inom Solbackens vård- och omsorgsboende.

Tillsyn av länsstyrelsen – Pilängens gruppboende

Pilängens gruppboende består av fyra stycken tvåor med två personer boende i var sitt rum om 10-19 kvm med gemensamt hygienutrymme. Gemensamhetsutrymmen, personalutrymmen och centralbad finns. Länsstyrelsen har meddelat synpunkter på standarden då gruppboendet inte uppfyller kraven på egna lägenheter med egen toalett/duschrum. Intagningsstopp är infört och avveckling av boendeenheten pågår för närvarande.

Norrmalm

Inom Norrmalms stadsdelsnämnd finns totalt 348 platser med heldygnsomsorg drivna i egen regi eller på entreprenad. Det finns 112 platser med somatisk inriktning, 201 platser med inriktning demens, 21 platser med geropsykiatrisk inriktning samt 14 korttidsplatser. Vidare finns det totalt 234 servicehuslägenheter.

Vård- och omsorgsboende	Inriktning	Antal platser	Utförare
Johanneshuset	Somatik Demens	16 8	Egen regi
Adolf Fredrikhuset	Demens	16	Egen regi
Klockhuset	Demens	66	Egenregi
Klockhuset	Korttidsplatser	14	Egenregi
Riddargården	Demens Somatik	27 lägenheter 9 lägenheter	Egen regi
Vasen	Demens Somatik	40 lägenheter 38 lägenheter	Egen regi
Bellevuegården	Demens	13 lägenheter	Attendo Care
Magnoliagården plan 1	Somatik	20 rum med trinett	Intraprenad
Magnoliagården plan 2	Somatik Demens	29 lägenheter* 23 lägenheter*	Intraprenad
Brunnsviken	Demens	8 lägenheter	Intraprenad
Idun	Psykiatri	13 lägenheter	Intraprenad
Sagahemmet	Psykiatri	8 lägenheter	Intraprenad
Totalt		348	
Servicehus	Antal lägenheter	Utförare	
Riddarsporren	10 *	Egen regi	

Väduren	117	Attendo Care
Väderkvarnen	107**	Intraprenad
Vasen	0 **	Egen regi
Totalt	234	

*Ombyggnaden innebär en minskning med 16 platser. Totalt har 34 servicehuslägenheter byggts om.

**Platsantalet då beslutad omstrukturering är genomförd

Boendena bedöms ha god standard. Så gott som samtliga rum/lägenheter har trinett eller kök, toalett med dusch och kallelsealarm. Rummen på Klockhuset saknar trinett och boendet kommer att ersättas i den framtida boendeplaneringen. Gemensamhetsutrymmena i form av gemensamt kök och allrum är i de flesta fall relativt stora och lättillgängliga och vissa boenden har även tillgång till samlingssal. Dubbelrummen har glesats ut inom samtliga boenden. Alla boenden har bibliotek samt tillgång till fin ytttermiljö i form av terrass, innergård eller trädgård. Väderkvarnen har en välbesökt restaurang.

Tillsyn av länsstyrelsen - Sabbatsbergsbyn/Klockhuset

Klockhuset byggdes om 1996 i enlighet med de krav och normer som då gällde för ett modernt boende. Länsstyrelsen gjorde våren 2005 ett tillsynsbesök på Klockhuset och riktade kritik bl.a. mot att antalet boende på boendeenheter översteg det nio rekommenderade. En minskning har nu gjorts med en boende per boendeenhet. Idag finns elva boenden per enhet, i dagsläget är ytterligare minskning ur ett drifekonomiskt perspektiv inte genomförbar. Däremot har boendeenheter delats av med en dörr i mitten av korridoren vilket innebär fem boenderum på ena sida och sex på den andra. Vidare har fler gemensamma utrymmen för samvaro i mindre grupper iordningställt.

Tillsyn av länsstyrelsen - Väderkvarnen/Magnoliagården

I samband med en tillsyn 2003 påpekade länsstyrelsen brister i boendestandarden på Magnoliagården plan 2 då endast ett fåtal rum var enkelrum med egna toaletter. Med anledning av detta har Magnoliagården plan 2 avvecklats och 34 servicehuslägenheter byggts om till 36 nya moderna lägenheter för heldygnsvård, inflyttning planeras till februari 2007.

Östermalm

Inom Östermalms stadsdelsnämnd finns totalt 547 inom vård- och omsorgsboende platser med heldygnsvård.

Vård- och omsorgsboende	Inriktning	Antal platser	Utförare
--------------------------------	-------------------	----------------------	-----------------

Dianagården	Demens Somatik	12 36	Egen regi
Gärdet	Demens Somatik Specifikt behov Korttidsplats	32 40 8 8	Egen regi
Kampementet	Demens Somatik	32 64	Egen regi
Kattrumpstullen	Demens Somatik	42 55	Egen regi
Körsbärgården	Demens Somatik Korttidsplats	51 22 5	Entreprenad
Linnégården	Demens Somatik Specifikt behov	30 41 15	Entreprenad
Löjtnantsgården*	Somatik	54	Ramavtal
Totalt		547	

*Beräknad inflyttning 2008

Servicehus	Antal lägenheter	Utförare
Rio	71	Egen regi

Stadsdelens vård- och omsorgsboenden har förnyats och moderniserats. Gamla platser ersätts med nya ombyggda lägenheter. Samtliga flerbäddsrum är avvecklade och när ombyggnationen av Gärdets vård- och omsorgsboende är klar uppfyller samtliga boenden fullgod bostadsstandard. Möjlighet att bo tillsammans om den enskilde önskar finns på några av stadsdelens vård- och omsorgsboenden. Hyreskostnaden för de ombyggda boendena fördelat på vårdtygnspriset, beräknas utgöra en större andel än motsvarande kostnad på stadsdelens övriga vård- och omsorgsboenden.

Tillsyn av länsstyrelsen - Dianagården

På Dianagården, plan ett, finns två enheter om vardera sex boende för personer med demensdiagnos. Demensenheter har varit bemannade med en personal nattetid, vilket inneburit att den ena enheten varit obemannad då insatser krävts på den andra enheten. Vid tillsyn av Dianagården i juni 2006 riktade länsstyrelsen kritik mot stadsdelsnämnden för att Dianagårdens enhet för boende med demenssjukdom brister i trygghet och säkerhet nattetid för de boende. Demensboendet är tillfälligt bemannat med två nattpersonal.

Inom stadsdelen råder brist på ändamålsenliga enheter för personer med demensdiagnoser. Det ombyggda Gärdets vård- och omsorgsboende kommer att tas i bruk i december 2006. Där kommer en del av verksamheten att inriktas mot personer med demenssjukdomar. De boende

på Dianagårdens demensboende har erbjudits att flytta till Gärdets demensboende. Samtidigt undersöker förvaltningen möjligheten att komplettera med tekniska lösningar.

Tillsyn av Länsstyrelsen - Körsbärgården

Körsbärgården byggdes om 1996 i enlighet med de krav och normer som då gällde för ett modernt äldreboende. På vardera två våningsplan finns 12 plus 12 platser för personer med demensdiagnos. I samband med tillsyn riktade länsstyrelsen kritik mot bostadsstandarden samt mot att antalet boende på boendeenheterna översteg det nio rekommenderade. Förvaltningen har i nuläget ingen möjlighet att omdisponera inriktningen på de två enheterna. Tillsammans med entreprenören kommer förvaltningen att verka för att verksamheten organiseras i mindre grupper på respektive våningsplan.

I samband med Gärdets återflytt i december 2006 kommer förvaltningen att successivt ändra inriktningen på Körsbärgården till platser för personer med somatisk inriktning, efter hand som stadsdelens planerade demensboenden kommer att tas i anspråk för denna målgrupp. Stiftelsen Rödakorshemmet drivet Körsbärgården på entreprenad sedan den första november 2005. Förvaltningen har regelbundna samverkansmöten med entreprenören och kommer att följa upp att de påpekanden som länsstyrelsen riktat till entreprenören åtgärdas snarast.

- 6. Planerade och pågående förändringar (omstrukturering, utbyggnad och eller avveckling) inom lokalbeståndet ska redovisas.*

Kungsholmen

Essinge äldreboende är i slutfasen av avveckling och övergår från och med den 1 januari 2007 till Micasa Fastigheter och blir seniorboende med hyresrätt. Det pågår planering för att utveckla vård- och omsorgsboendet Solbacken till ett demenscenter med dagverksamhet, korttidsplatser och permanentboende. Tanken är också att utveckla stödet till anhöriga inom ramen för denna verksamhet. Åtta korttidsplatser för avlastning och växelvård har inrättats och planering pågår för att flytta Lidnersgårdens dagverksamhet till lokaler inom Solbacken.

Norrmalm

Sedan 2002 har Norrmalm bedrivit ett arbete i att skapa balans mellan utbud och behov vad gäller vård- och omsorgsboendeplatser. Hänsyn har tagits till standard, ändamålsenlighet och popularitet.

Den planerade utglesningen av dubbelrummen inom Sabbatsbergsbyn och Magnoliagården har genomförts. För att möta utvecklingen av ett ökat behov av platser med inriktning mot demens har 18 servicehuslägenheter inom Vasen omstrukturerats till heldygnsomsorgsplatser. Det finns planer för ett nytt vård- och omsorgsboende inom Norra stationsområdet. Nybyggnationen ska då ersätta något/några av stadsdelens nuvarande vård- och omsorgsboenden som är mindre bra ur brukarperspektiv alternativt har hög driftsekonomi.

Östermalm

Ett nytt vård- och omsorgsboende i enskild regi är under uppförande i området Svea Artilleri vilket beräknas vara inflyttningsklart i februari 2008. Ombyggnationen av Gärdets vård- och omsorgsboende med 88 platser beräknas vara klart i december 2006. Då uppfyller samtliga boenden på Östermalm kraven på ett modernt vård- och omsorgsboende.

- 7. Frågan om flexibelt utnyttjande av lokaler/boenden och alternativa lösningar bör övergripande kommenteras.*

Kungsholmen

Inom Kungsholmen pågår för närvarande en befolkningsförskjutning från många äldre till barnfamiljer och därav råder det en stor brist på förskolor inom stadsdelen. I samband med avvecklingen av Essinge vård- och omsorgsboende har en förskola inrättats i lokaler där. Inom Pilträdet servicehus pågår motsvarande ombyggnad i ett före detta gruppboende.

Norrmalm

Inom Riddarsporren påbörjades i maj 2006 en omstrukturering av sex servicehuslägenheter till ett gruppboende om fem lägenheter för äldre personer med utvecklingsstörning enligt LSS. Inflyttning är planerad till årsskiftet 2006/2007. Inom Vasen har servicehuslägenheterna på entréplanet omstrukturerats till tre förskoleavdelningar. Bland annat har ett tillagningskök iordningställt som kan nyttjats av både förskolan och äldreomsorgen. Inom Väderkvarnen har åtta servicehuslägenheter omvandlats för att inrätta ett gruppboende för psykiskt funktionshindrade. Inflyttning har skett under hösten 2006.

Östermalm

Enligt beslut i stadsdelsnämnden ska administrativa lokaler, rehabilitering och personalutrymmen samlokaliseras för både Gärdets vård- och omsorgsboende och Rio servicehus.

8. *En bedömning av respektive servicehus funktionalitet som servicehus eller som annat vård- och omsorgsboende ska redovisas.*

Kungsholmen

Förvaltningen har för närvarande inga planer på att ändra inriktning på de båda servicehusen. Både Pilträdet och Fridhemmet fungerar bra som servicehus. Lokalerna är ändamålsenliga och upprustning sker successivt genom hyresvärdens försorg. Om de ska omvandlas till vård- och omsorgsboende med heldygnssomsorg krävs omfattande ombyggnader. Det finns inte tillräckligt med gemensamhetsutrymmen på våningsplanen och framför allt på Fridhemmet krävs en ombyggnad av lägenheternas hygienutrymmen som inte är tillräckligt stora för denna typ av boende.

Norrmalm

Nämnden har beslutat att Väderkvarnen ska utgöra ett av stadsdelens framtida boenden, dels på grund av läget och dels på fastighetens flexibla användningsområde. Väderkvarnens servicehus har god standard ur brukarperspektiv samt har en välbesökt restaurang. Vädurens vård- och omsorgsboende med 117 servicehuslägenheter drivs idag av en privat entreprenör. Väduren bedöms ha en god standard ur brukarperspektiv. Det pågår för närvarande diskussioner om hur boendet kan användas i framtiden.

Riddarsporren, hus A består av totalt tio servicehuslägenheter förutom 36 platser med heldygnssomsorg. Förvaltningen söker andra användningsområden då servicehusenheten är för liten för att fylla den funktion som servicehusen är tänkta att göra.

Östermalm

Från och med 2007 bildar Rio servicehus och Gärdets vård- och omsorgsboende en enhet med sammanhållen ledning och organisation inom äldreomsorgens utförarorganisation. Den nya organisationen innebär en satsning på den nära personalen kring den boende och ett nära ledarskap. Hälso- och sjukvårdsorganisationen förstärks avseende rehabiliteringspersonalen.

De nya gemensamma lokalerna i bottenplanet på Rio servicehus och ersätter de provisoriska lokalerna på Rio servicehus. ”Träffpunkten” ersätter det gamla vardagsrummet på Rio. ”Träffpunkten” är i första hand

till för de boende på Rio servicehus, men ska samnyttjas med vård- och omsorgsboendet. Bibliotekslokalen i Rio servicehus är kvar och samnyttjas inom enheten.

9. *Korttidsboende bör redovisas särskilt i tabellform vad gäller planering och antal platser samt inom vilka enheter dessa finns, både vad gäller somatiskt och för personer med demenssjukdom.*

Norrmalm planerar att i samband med ombyggnationen på Väderkvarnens vård- och omsorgsboende flytta nuvarande korttidsboende och därmed utöka till totalt 16 platser där möjligheten finns att särskilja demens respektive somatisk inriktning. Inflyttning är planerad till april/maj 2007.

Stadsdelsgruppens korttidsplatser fördelas enligt följande:

Förvaltning	Enhet	Antal korttidsplatser	Inriktning	Totalt/förvaltning
Kungsholmen	Serafen	9	Somatik	
	Solbacken	8	Demens	17
Norrmalm	Klockhuset	14	Demens/somatik	14
östermalm	Gärdet	8	Somatik	
	Körsbärgsgården	5	Demens	13
Totalt/samtliga		44		

10. *Behovet av gruppboende för personer med demenssjukdom ska kommenteras särskilt och eventuella planer för utbyggnad av sådana platser ska redovisas.*

Kungsholmen

Inom Kungsholmens stadsdelsförvaltning finns för närvarande inga planer på att bygga ut det totala antalet platser eftersom den äldre befolkningen minskar kraftigt. Ytterligare behov av demensplatser kan lösas genom att förändra befintliga platser från somatisk inriktning till demensinriktning.

Norrmalm

För att möta utvecklingen av ett ökat behov av platser med inriktning mot demens har 18 servicehuslägenheter inom Vasen omstrukturerats till heldygnsomsorgsplatser. Förvaltningen är observant på förändringar i behoven mellan demensplatser och somatik. Ytterligare behov av demensplatser kan lösas genom att vissa boenden om disponeras från somatisk inriktning till demensinriktning.

Östermalm

Förvaltningen omstrukturerar successivt platser för somatiskt sjuka till platser för personer med demenssjukdom på Linnégården och Kampementets vård- och omsorgsboende.

11. Behovet av vård- och omsorgsboende med speciella inriktningar (profilboenden) ska redovisas och kommenteras.

När det gäller specialinriktad heldygnsomsorg förespråkas en gemensam planering. Det rör inte många personer i varje grupp och är därför lämpligt att samplanera inom stadsdelsgruppen. När det gäller boenden med geropsykiatrisk inriktning finns det inom de tre stadsdelarna totalt 48 platser. För att möta dessa specifika behov pågår det för närvarande inom Serafen på Kungsholmen en omvandling av en boendegrupp om nio platser från somatisk till geropsykiatrisk inriktning. Platser med denna inriktning bedöms vara en gemensam resurs för hela stadsdelsgruppen.

Behovet av att inrätta ett boende för äldre personer med utvecklingsstörning har tagits upp i den gemensamma boendeplanering som norra innerstaden har. Som tidigare nämnts inrättas nu ett boende för denna målgrupp inom Riddarsporrens vård- och omsorgsboende på Norrmalm.

Enligt förvaltningarnas mening förefaller det att bli allt fler bland de yngre äldre som behöver heldygnsomsorg efter exempelvis stroke eller på grund av demenssjukdom. Diskussioner förs och inventering görs av behov av specialboende för exempelvis personer som är utagerande p.g.a. demensproblematik eller personer med Parkinsons sjukdom. En annan grupp är makar där den ena lider av demenssjukdom eller annan problematik och man vill flytta tillsammans. Det finns behov av akutboende utan biståndsbeslut av den typ som Hornskroken utgör, det vill säga akutavlösning för anhörigvårdare.

Budget 2007 och inriktning för 2008 och 2009

I budgeten för Stockholms stad 2007 finns följande anvisningar:

Staden ska garantera äldres rätt att välja boende genom ett valfrihetssystem under 2008. Ett gemensamt pengsystem och en gemensam data bas för stadens äldreboenden ska utredas av stadsledningskontoret. Om den äldre fått biståndsbedömd plats och önskar ett särskilt äldreboende bör det, om det inte finns plats för tillfället, ändå gå att ställa sig i kö till detta boende. Detta ska möjliggöras trots krav på boende inom tre månader från beslutsdatum. Kommunstyrelsen ansvarar för införandet av ett system för valfrihet, pengsystem och bostadskö i nära samverkan med äldrenämnden.

Förutsättningarna för flera olika typer av äldreboenden, för att tillgodose äldres skiftande behov, ska utredas. Det ska finnas eget rum för alla som önskar. Äldre som bor tillsammans ska även när de blir äldre och i behov av vård ha rätt att bo tillsammans. Ideella, kooperativa och privata organisationer ska uppmuntras att driva äldreboenden med olika profil och staden ska ha en öppen inställning till att ordna särskilda vårdavdelningar för olika inriktningar, exempelvis etniska/språkliga grupper i kommunen. Staden, genom bl.a. äldrenämnden, ska dessutom verka för att möjliggöra korttidsvård utomlands.

Förutsättningarna för att införa en boendegaranti för alla över en viss ålder, där rätten till anpassat boende garanteras, ska utredas. Kvarbondeprincipen ska vara en möjlighet och inte tolkas som en skyldighet. Principen får inte användas som ett argument mot äldre som efterfrågar vård- och omsorgsboende.

Fr.o.m den 1 juli 2006 gäller nya bestämmelser om rapporteringsskyldighet och särskild avgift i socialtjänstlagen. Gynnande beslut som inte verkställts inom tre månader ska rapporteras till länsstyrelsen, kommunens revisorer och kommunfullmäktige. En kommun som inte verkställt ett gynnande beslut kan åläggas att betala en sanktionsavgift som tillfaller staten.

Stadsdelsnämnderna ska

- i samråd med äldrenämnden ansvara för att ta fram en plan för utbyggnad, ombyggnad och omstrukturering av vård- och omsorgsboende inom respektive stadsdelsnämndsområde
- bevara servicehus som boendeform
- i samarbete med äldrenämnden bevaka utvecklingen av behov av vård- och omsorgsboenden med specifika inriktningar, så kallade profilboenden.

• • •

Bilaga

”Planering för äldreboende i Centrala staden – Kungsholmens, Norrmalms och Östermalms stadsdelsförvaltningar”. Solving Bohlin och Strömberg (2006).